

Строгаль М.О.

аспірант,

Харківська державна академія культури

**АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ФАНДРЕЙЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КОМПЛЕКСУ
«МИСТЕЦЬКИЙ АРСЕНАЛ»**

Ефективний досвід та практику здійснення фандрейзингової діяльності у сфері культури України демонструє національний культурно–мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал» (м. Київ). Так, з метою поширення традицій благодійності і меценатства в Україні, сприяння розвитку культури і мистецтва у 2010 р. було створено благодійний фонд «Мистецький Арсенал» як недержавну добровільну благодійну організацію, а у 2001 р. – Клуб Друзів Мистецького Арсеналу [1-2].

«Клуби друзів» або «членство» (membership) – це клубна система підтримки організацій, що широко застосовується в зарубіжній музейній справі. Такі клуби чи об'єднання, як правило, асоційовані з діяльністю благодійних організацій, що діють на базі організації культури. Метою їх діяльності є залучення фінансових коштів через систему членських внесків, а також залучення фізичних і юридичних осіб до діяльності тієї чи іншої організації культури, що особливо актуально сьогодні, коли музейні та культурні інституції прагнуть бути партнерами суспільства, відображаючи його проблеми, потреби та інтереси.

За кордоном членські внески відіграють значну роль у фінансуванні сфери культури. Так, у доходах музею «Метрополітен» вони становлять вагомую частину всіх надходжень (у 2002 р. – до 15% [3, с. 45], у 2014 р. – до 11% [5, с. 102]), і дають музею змогу створювати і фінансувати безліч нових масштабних проєктів. Реальні цифри цієї допомоги величезні, адже загальні доходи, зокрема від продажу квитків та сувенірної продукції, у найвідоміших музеях світу є значними. Популярність системи членства можна пояснити тим, що вона є своєрідною формою участі, причетності до діяльності інституції та передбачає велику кількість цікавих проявів привілеїв для вкладників [4].

Так, Клуб Друзів Мистецького Арсеналу було засновано на багаторічній традиції існування подібних спільнот у Європі, Америці та Росії. Залежно від типів участі було запропоновано два види членства: індивідуальне (для фізичних осіб) і корпоративне (для юридичних осіб), а залежно від суми грошового вкладу було виділено категорії учасників клубу. З метою стимулювання участі були запропоновані особливі, крім стандартних, форми привілеїв: запрошення всіх учасників (незалежно від суми їхнього внеску) на спеціально організовані вечори, концерти; отримання в подарунок каталогів виставок; внесення імен у спеціальну Книгу благодійників, яка щорічно оновлюється та передається на зберігання Мистецькому Арсеналу.

Корпоративними учасниками Клубу Друзів Мистецького Арсеналу є: «Кока-Кола», «Майкрософт», «Самсунг Електронікс», «Епсон», «Сингетна», «Капарол», «Зинтеко» та ін., що підтримують заклад упродовж декількох років. Проте, індивідуальна участь, хоч і збільшується з кожним роком, але не є такою масовою, як за кордоном, де кожен мешканець міста підтримує кілька закладів культури чи історичних пам'яток, що знову підтверджує низький авторитет культурних осередків серед українського суспільства.

Але слід зазначити, що така форма масової благодійності, як індивідуальна участь у клубі друзів та інтернет-проектах, дає відчутний результат під час реалізації окремих проектів, які здійснює клуб в ході своєї діяльності. Так, БФ «Мистецький арсенал» було розроблено унікальний інтернет-проект, який дає можливість зберегти в історії вклад кожного «маленького» мецената (внесок від 50 грн.), закарбувавши його ім'я на одній із цеглинок віртуальної стіни «Арсеналу». Цей проект європейськими фахівцями було визнано одним із найцікавіших за своїм змістом з розробки on-line платформ зі збору коштів, завдяки тому, що він підвищує статус кожного благодійника і цим стимулює поширення благодійництва в суспільстві.

Отже, перспективним напрямком розширення можливостей фандрейзингової діяльності у сфері культури України є досконале опанування методик її здійснення та усвідомлення відмінностей між ними для різних категорій донорів. Так, для бізнес-структур ефективною формою участі у благодійництві є соціально-культурне інвестування, для приватних осіб – їх визнання; для органів влади – співпраця та взаємовигідність від реалізації проектів у здійсненні соціально-культурної політики тощо.

Список використаних джерел:

1. Благодійний фонд «Мистецький Арсенал». – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://art-arsenalfund.org/home/>. – Назва з екрана.
2. Мистецький Арсенал. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://artarsenal.in.ua/rus/about.html>. – Назва з екрана.
3. Шекова Е. Л. Управление учреждениями культуры в современных условиях: учебное пособие. – СПб.: Издательство «Лань», Издательство «Планета музыки», 2014. – 416 с.
4. Як залучити кошти на розвиток культурного проекту – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://forbes.net.ua/ua/explain/startup_and_business/1377288-yak-zaluchiti-koshti-na-rozvitok-kulturnogo-proektu. – Назва з екрана.
5. The Metropolitan Museum of Art. Annual Report for the Year 2014-2015. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.metmuseum.org/about-the-museum/annual-reports/~media/05E7A430EF67402FA751F13C20CB1749.pdf>. – Назва з екрана.